

RUS verksamhetsplan 2026

Verksamhetsplanen är behandlad och godkänd av RUS styrgrupp 2026-02-12 och slutligt fastställd i länsrådsutskott för miljö och energi genom kontaktlänsråd för miljömålen. Dialog i framtagandet har skett med länsstyrelsernas miljömålschefer. Verksamhetsplanen biläggs ansökan till Naturvårdsverket för RUS verksamhet 2026. (Framsidesfoto: Mostphotos, Fabian Wiktor.)

**RUS – REGIONAL UTVECKLING &
SAMVERKAN I MILJÖMÅLSSYSTEMET**

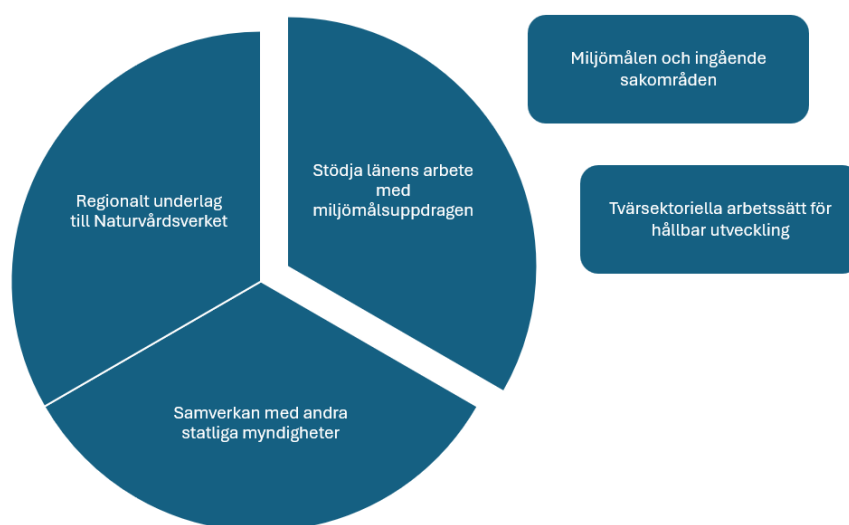
Länsstyrelserna

Om RUS

RUS (Regional Utveckling och samverkan i miljömålssystemet) svarar för gemensamma uppgifter i det regionala miljömålsarbetet, till nytta för miljömålsuppdraget. RUS verksamhet avser både miljömålsuppföljning och stöd i åtgärdsarbetet, både löpande verksamhet och utvecklingsinsatser. I fokus är länsstyrelsernas miljömålsuppdrag enligt länsstyrelseinstruktionens § 6. RUS är kontaktyta mellan nationell, regional och kommunal nivå i miljömålsarbetet.

RUS verksamhet ska fokusera på att ge effekt i miljömålsarbetet och ska utföras utifrån målgruppernas önskemål och behov samt Naturvårdsverkets styrning (som finansierar RUS).

Arbetet i RUS utförs inom tre olika områden enligt figuren. Många av verksamhetsplanens aktiviteter bidrar ofta till flera av dessa områden samtidigt.

Stödja länens arbete med miljömålsuppdragen: RUS ska stötta miljömålssamordnarna och länen i miljömålsarbetet. Fokus i arbetet bör ligga på att stödja länen i processer och sprida kunskap med möjlighet till interaktion, frågor och diskussion samt skapa sammanhang och mötesplatser där de som arbetar med miljömålen kan och uppmanas att dela erfarenheter med varandra.

Samverkan med andra statliga myndigheter: RUS ansvarar för dialogen med Naturvårdsverket och övriga målansvariga myndigheter med syfte att verka för miljömålens uppfyllande samt för att underlätta och stötta länens arbete.

Regionalt underlag till Naturvårdsverket: RUS ska hålla ihop och stötta länen i arbetet med Regional Årlig Uppföljning av miljömålen. RUS ska arbeta strategiskt för att underlätta länens arbete och sträva efter att ge bra underlag i form av data, mallar, anvisningar mm. RUS har också uppgifter med att sammanställa och lämna underlag till Naturvårdsverket.

RUS verksamhet förankras i länsrådsutskott miljö och energi och kontaktlänsråd miljö. I styrgruppen ingår miljömålsuppdragets chefer och berörda länsstyrelseverksamheter genom chefsnätverken för miljö, samhällsbyggnad, kulturmiljö, hållbar tillväxt, lantbruk/landsbygd samt, Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket (adj.) och SKR (adj.). I arbetsgruppen deltar 12 personer anställda vid olika länsstyrelser och Skogsstyrelsen. Löpande dialog sker med Naturvårdsverket utifrån deras samordning av miljömålssystemet.

För mer information se RUS webbplats, www.rus.se.

Vision, mål och budskap

RUS vision: *"Miljömålen är uppnådda genom samverkan och effektiva insatser som förverkligar Agenda 2030."* RUS ska utifrån denna vision medverka till en tydligare uppföljning av miljömålen och bidra till att åtgärdsarbetet intensifieras, beskrivs och följs upp. RUS ska också förstärka och tydliggöra länkarna mellan nationell, regional och lokal nivå i arbetet med miljömålen. Till visionen följer treårs mål (treårs mål fanns också 2019-2021, 2022-2024, för 2025 sattes mål för 1 år).

Budskap om hur vi stärker miljömålsarbetet som presenterats 2024 är viktiga för arbetet framåt och ska genomsyra RUS verksamhet. Dessa är:

1. Använd miljömålen i arbetet för miljö och hållbar utveckling
2. Stärk den interna dialogen och arbeta tvärssektoriellt
3. Identifiera och utgå ifrån drivkrafter och synergier
4. Använd miljömålsuppföljningen mer och utveckla spridningen av den
5. Arbeta med åtgärdsprogram som ett viktigt styrdokument på länsnivå
6. Utveckla regional och lokal samverkan
7. Nyttja det stöd som RUS ger via projekt och kunskapshöjande insatser

Om verksamhetsplanen

Verksamhetsplanen 2026 är framtagen med hänsyn tagen till VP-direktiv som RUS styrgrupp behandlat. Där framgår: ”Tillgängliga medel är begränsade och det behövs kloka prioriteringar. Det är viktigt att huvudfokus ligger i RUS kärnuppdrag – §6 i Länsstyrelseinstruktionen. Vidare är det viktigt att de aktiviteter som genomförs har effekt i miljömålsarbetet och är anpassade för målgrupperna. Då kan de ta till sig det som RUS bidrar med och RUS kommer att vara ett naturligt, viktigt och uppskattat stöd i miljömålsarbetet.” Verksamhetsplanen har också beaktat vad som framkommit vid den översyn av hur RUS stöd till det regionala miljömålsarbetet kan stärkas framåt som genomförts under 2025 och där också en behovsenkät ingått. Flertalet aktiviteter från tidigare år kvarstår, men har innehållsligt förändrats och vissa omprioriterar har gjorts. Arbetsgruppens storlek, som utför huvuddelen av arbetet, är samma (något större) som 2025.

Verksamhetsplanen för RUS är indelad i följande områden:

- Miljömålsuppföljning
- Stöd i åtgärdsarbetet
- Kommunikation och organisation
- Budget

Varje område följs av aktiviteter och mål 2026-2028. Det framgår vilka som är prioriterade. I **bilaga** beskrivs varje aktivitet, inkl. resurssättning, samverkansparter och leveranser samt målen. För några aktiviteter tas egna projektplaner fram och finns särskilda styrgrupper.

Aktiviteter och prioriteringar 2026

Miljömålsuppföljning

- Medverkan i fördjupad utvärdering av miljömålen (FU27), PRIO
- Fortsatt utveckling av regional miljömålsuppföljning
- Löpande miljömålsuppföljning - regional kontaktyta, samordning, stöd, PRIO
- Indikatorutveckling, PRIO
- Miljöövervakning som underlag för miljömålsuppföljning
- Förvaltning och samverkan miljödata och informationsförsörjning

Stöd i åtgärdsarbetet

Fokus miljömålsuppdraget enligt länsstyrelseinstruktionen 6 §:

- Stöd och erfarenhetsutbyte för miljömålssamordningen och andra verksamheter i miljömålsuppdraget och för systemsyn, PRIO
- Stöd till kommunernas och regionernas miljömålsarbete, PRIO
- Åtgärdswebb för miljömålen, förvaltning och ev. utvecklingsprojekt 2.0, PRIO
- Strategisk samhällsplanering
- Miljömål i regional utveckling/tillväxt och näringsliv

Miljömålen i andra sakområden och tvärsektoriellt arbete:

- Miljömålsrådet, samordning och medverkan, PRIO
- Agenda 2030 – hållbar samhällsomställning – medverkan i arbete för hållbar utveckling från miljödimensionen, PRIO
- Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion, PRIO
- Transportplanering och transportinfrastrukturplanering
- Kulturmiljö – miljömålsintegrering, landskapsperspektiv, byggd miljö
- Gröna frågor – naturrestaurering, grön infrastruktur, ekosystemtjänster, skog
- Landsbygd, lantbruk och livsmedelsstrategier
- Hälsofrämjande processer som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling
- Beredskap och totalförsvaret – miljömålsintegrering, robusthet, resiliens
- Miljöbalken och miljömålen – särskilt dess användning i kapitel 3 hushållning med mark- och vattenområden

Övrigt:

- Kunskapsförmedling, remisstöd och omvärldsbevakning
- Miljömålsdagarna

Kommunikation och organisation

- Kommunikationsarbete, PRIO
- Nobelmötet och extra vårmöte, PRIO
- Länsstyrelse- och myndighetsdialog samt organisering, PRIO
- RUS styr- och arbetsgrupp samt administration miljömålsmedel PRIO
- Avsluta och kommunicera översyn av RUS stöd till det regionala miljömålsarbetet, PRIO

Budget

Löner, resor m.m. RUS	3 350 000 kr
Arrangemang	200 000 kr
Projekt/insatser, övrigt	900 000 kr
Övrigt	50 000 kr
Summa:	4 500 000 kr

(Summan är medel från anslag 1.2 via Naturvårdsverket. Därtill kan ev. ytterligare medel tillkomma.)

BILAGA

Detaljerad verksamhetsplan för RUS 2026

Miljömålsuppföljning

Mål 2026-2028

- Länsstyrelserna och RUS bidrar till fördjupad utvärdering av miljömålen 2027 och till kommunikation av dess resultat, även i syfte att lyfta fram miljömålen och miljömålsarbetet. RUS bidrar i utvärderingen med förslag till förbättringar av miljömålssystemet.
- Regional årlig uppföljning är ändamålsenlig och effektiv utifrån syftet att ge underlag till nationell årlig uppföljning och fördjupad utvärdering samt ge kunskap regionalt och lokalt. RUS stöd fungerar väl och RUS sammanställningar kommer till nytta. Kommunikationen och användningen av uppföljningen utvecklas.
- RUS bidrar till samordning och som kontaktyta i indikatorarbetet. Miljömålsindikatorerna är till nytta för den regionala och lokala nivån. RUS bidrar till utveckling där det är möjligt och prioriterat.
- Åtgärders effekter är mer utvecklade på den regionala nivån till nytta för åtgärdsarbete, uppföljning och utvärdering. RUS bidrar till detta.
- Miljöövervakningen och dess resultat används mer för miljömålsuppföljningen och RUS bidrar till detta.
- RUS bidrar i arbete med miljöinformationsförsörjning och dess kopplingar till miljömålsarbetet.

Aktiviteter 2026

Summa resurssättning uppföljning: RUS arbetstid 253 dagar. Behov av reda pengar: Eventuellt.

Miljömålsuppföljning

Medverkan i fördjupad utvärdering av miljömålen (FU27), PRIO

FU27 är Naturvårdsverkets främsta prioritering i miljömålsarbetet 2026. RUS ska aktivt medverka och bidra genom att:

- Sammanfatta RÅU 2025 för varje miljö kvalitetsmål som underlag till nationella målmyndigheters arbete med FU27.

- Ta fram ett samlat underlag med budskap från den regionala nivån, byggd på RÅU 2025 samt ett kommuntema i samarbete med SKR, där en workshop planeras och avstämning med SKR:s miljöchefsnätverk.
- För länsstyrelserna medverka i de tvärområden där åtgärdsförslag tas fram och bidra i andra fördjupningar i FU27 där så efterfrågas.
- Bidra till remissvar på FU27 från länsstyrelserna.
- Hur FU27 kan användas regionalt ska uppmärksammas.

Resurssättning: RUS arbetstid 53 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Fortsatt utveckling av regional miljömålsuppföljning

Vid behov fortsätta utveckla regional årlig uppföljning av miljömålen (RÅU) och annat inom miljömålsuppföljningen, med syftet att ge underlag till nationella nivån samt vara regionalt kunskapsunderlag. Utgå från den översyn som gjorts 2024-2025. Följa upp de reviderade anvisningarna från 2025.

Resurssättning: RUS arbetstid 14 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Löpande miljömålsuppföljning – regional kontaktyta, samordning, stöd, PRIO

Samordna regional årlig uppföljning av miljömålen (RÅU) och indikatoruppdateringar vår och höst i dialog och samverkan med Naturvårdsverket, länsstyrelserna, Skogsstyrelsen, nationella målmyndigheter och andra berörda. För indikatorerna ta fram dataunderlag och malltexter, lägga upp i systemet och granska länens texter. För RÅU förmedla anvisningar och skrivmall, ordna målvisa möten, sammanställa och analysera länens uppföljning, publicera på RUS webbplats och ta fram kommunikationsstöd. Medverka i Naturvårdsverkets grupper i miljömålsarbetet. Vid behov bistå i sverigesmiljömål.se av betydelse för regionala och lokala nivån.

Resurssättning: RUS arbetstid 107 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Indikatorutveckling, PRIO

Bidra till att fler miljömålsindikatorer redovisas regionalt och lokalt, där det är möjligt och prioriterat. Utifrån den indikatoröversyn som RUS genomfört 2025 ta fram en handlingsplan för utveckling av identifierade indikatorer som är möjliga att genomföra på Sveriges miljömål.se samt utreda möjligheten (underlag, samarbetspartners) att ta fram och genomföra identifierade "övriga" indikatorer, bland annat från miljöövervakningen. Bidra i utvecklingsarbete som nationella målmyndigheter bedriver när det efterfrågas. Ta upp tidigare dialog med RKA om lokala indikatorer/nyckeltal för miljö och klimat på Kolada.

Resurssättning: RUS arbetstid 31 dagar. Behov av reda pengar: Eventuellt.

Miljöövervakning som underlag för miljömålsuppföljning

Bidra till att miljöövervakning används för miljömålsuppföljningen och till samordning och dialog mellan miljöövervakning och miljömålsuppdraget. Ha dialog med Naturvårdsverket, HaV och andra myndigheter samt länsstyrelsernas chefsgrupp för miljöövervakning. Genomföra aktivitetsplan (fastställd 2025 utifrån framtagna analysrapport), bland annat genomföra möte för miljömålssamordnare och miljöövervakare i mars och uppdatera tidigare framtagna målbilagor med nya goda exempel. Bidra vid miljöövervakningsdagarna. Aktualisera behoven från miljömålsuppföljningen vid revideringen av länsstyrelsernas program för miljöövervakning 2027–2032. Följ vad som händer på nationell nivå, däribland behov av övervakning för att uppföljning av effekter.

Resurssättning: RUS arbetstid 33 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Förvaltning och samverkan miljödata och informationsförsörjning

- Medverka i länsstyrelsernas förvaltning av IT- och verksamhetsstöd och objekt Vatten och Miljömål, dess styrgrupp samt relevanta applikationsråd. Delta i objektfamiljgruppen miljö.
- Delta i förvaltning av Åtgärdswebb för miljömålen, se egen aktivitet.
- Nationella emissionsdatabasen på SMHI:s luftwebb. Delta i användarråd och förvaltning, som innebär granskning av levererade utsläppsdata från SMED, uppdatering av manualer och texter på luftdatabasens hemsida och löpande kontakter med NV och SMHI.
- På RUS webbplats presentera statistik för fordon, körsträckor och bränsleförbrukning på kommun- och länsnivå. Beställa data för detta.
- Om så efterfrågas medverka i Energimyndighetens användarråd för lokal och regional energistatistik. Medverka i SEI:s referensgrupp för konsumtionskompassen.
- Beredskap att samverka med och stödja Riksantikvarieämbetet i arbetet med att utveckla användningen av geodata för miljöövervakning och miljömålsuppföljning. Fortsätta förvalta webbgis för Räkna q! (för miljömålsindikatorn Skyddad bebyggelse). Se också aktivitet kulturmiljö.
- I enlighet med riktlinjer för miljömålsmedlen beakta att vissa medel kan avsättas och användas för arbete med att stödja och utveckla länsstyrelsernas arbete med nödvändiga anpassningar av system samt samverka för informationsförsörjning för miljömålsuppföljningen.

Resurssättning: RUS arbetstid 15 dagar. Behov av reda pengar: Eventuellt.

Stöd i åtgärdsarbetet

Mål 2026-2028

- RUS utvecklar målgruppsanpassning och insatser som ger bäst effekt samt är ändamålsenligt för länens miljömålssamordnare och deras chefer utifrån deras behov.
- Miljömålen är integrerade i länsstyrelsernas och Skogsstyrelsens verksamhet och RUS bidrar till detta.
- RUS synliggör regionala och lokala nivåns betydelse för miljö- och hållbarhetsarbetet. RUS tar sig an frågor som ingen annan tar om hand och stimulerar tvärssektoriell samverkan.
- Miljömålen används och kommuniceras regionalt och lokalt samt anpassas där så är möjligt och ändamålsenligt. RUS bidrar till detta och till att kopplingen till de globala hållbarhetsmålen blir tydlig.
- De regionala åtgärdsprogrammen är centrala styrdokument för arbetet och bidrar till samverkan i länen. RUS vägledning används och uppdateras vid behov. Åtgärdswebben används och ersätts med en ny förbättrad Åtgärdswebb 2.0 senast 2029.
- Länsstyrelserna lär av varandra och samarbetar kring metoder. RUS bidrar till detta och till kompetens i förändringsledning och systemsyn.
- RUS och länsstyrelserna arbetar utifrån miljödimensionen med hållbar utveckling och de globala målen och Agenda 2030 som verktyg. RUS bidrar i länsstyrelsegemensamma arbetet för detta.
- Länsstyrelserna och RUS bidrar till arbetet i Miljömålsrådet och med lokala och regionala perspektiv i detta samt till att kommunicera dess resultat. (Besked om förlängt uppdrag väntas under våren 2026.)

Aktiviteter 2026

Summa resursättning stöd i åtgärdsarbetet: RUS arbetstid 321 dagar.

Behov av reda pengar: Ja, se budget.

Fokus miljömålsuppdraget enligt länsstyrelseinstruktionen 6 §:

Stöd och erfarenhetsutbyte för miljömålssamordningen och andra verksamheter i miljömålsuppdraget och för systemsyn, PRIO

- Fortsätta Erfarenhetsutbytet § 6 (webbinarier för i första hand miljömålssamordnare om miljömålsuppdraget) med 5-6 tillfällen under året, första tillfälle med skogligt tema i januari.
- Fortsätta mötesformen Miljömålsfrukost (månatliga digitala möten med öppen agenda för miljömålssamordnare).

- Fortsätta samarbetet med LEKS och med delaktighet av ytterligare nätverk (NHT21, Agenda 2030) kring förändringsledning, systemsyn, governance, HUR-frågor utifrån egen projektplan omfattande bland annat: Webbinarieserie med fyra tillfällen (upplägg planeras utifrån utvärdering av samarbetet med Vinnova 2025). Fortsättningskurser och ev. grundkurser i förändringsledning (som handlats upp) för framför allt energi och klimat, men dit miljömålssamordnare också inbjuds. Uppdatera den rapport (*Miljömålsprocessen – ett förändringsarbete*) som använts i förändringsledningskurserna.
- Fortsätta arbeta med samhällsekonomisk analys och åtgärders effekter och hur länsstyrelserna kan tillämpa detta, bland annat genom att sprida RUS framtagna vägledningar och följa nationella myndigheters arbete. Delta i Naturvårdsverkets samrådsgrupp för samhällsekonomisk analys.
- Fortsätta arbeta med målkonflikter och synergier genom att sprida RUS framtagna vägledningar och vid behov bidra där dessa frågor tas upp i det länsstyrelsegemensamma arbetet. Ev. sammanställa genomförda arbeten om målkonflikter och synergier.
- Sprida och kommunicera vägledning för integrering av miljömålen i länsstyrelsernas verksamheter publicerad 2025.
- Färdigställa vägledning på temat "Var finns pengarna?" genom uppdatering av tidigare, men i nytt format.

Resurssättning: RUS arbetstid 64 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Stöd till kommunernas och regionernas miljömålsarbete, PRIO

- Ha dialog och samverkan med SKR om miljömålsarbetet och RUS stöd till kommunerna och även detta år inbegripa regionerna.
- Ta fram ett underlag om kommunerna till fördjupad utvärdering av miljömålen 2027, se ovan.
- Fortsätta ordna två möten i RUS kommunreferensgrupp och rekrytera två nya kommuner till gruppen. Fortsätta ordna två kunskapshöjande informationsträffar inom något aktuellt tema dit landets samtliga kommuner och länsstyrelser bjuds in (kommunnätverksträffar). Referensgruppen ger till förslag på teman. Syfte med båda mötesformerna är också att få del av kommunerna behov och önskemål på länsstyrelserna. SKR inbjuds att delta vid mötena.
- Fortsätta uppmärksamma RUS vägledning till stöd för lokalt arbete med miljömålen och Agenda 2030 från 2020/2021 och ev. göra en enklare uppdatering av denna.
- I verksamhetsplanen finns också flera andra aktiviteter som berör och är riktade till kommuner.

Resurssättning: RUS arbetstid 15 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Åtgärdswebb för miljömålen, förvaltning och ev. utvecklingsprojekt 2.0, PRIO

Inom ramen för den länsstyrelsegemensamma förvaltningen (inom objekt Vatten och miljömål och med stöd av förvaltningsledare, två objektspecialister och ett applikationsråd där RUS ingår) och fastställd förvaltningsplan bidra till förvaltningen av detta IT-system för planering och uppföljning av regionala åtgärdsprogram för miljömålen.

Åtgärdswebb kommer inte kunna finnas kvar efter utgången av 2028 och därför har 2025 en förstudie för Åtgärdswebb 2.0 tagits fram och därefter har länsrådsutskott för miljö och energi godkänt att ett utvecklingsprojekt kan initieras, men detta behöver beslut av länsrådsutskott för digitalisering innan det kan påbörjas. Om ett utvecklingsprojekt initieras under året sak RUS ha beredskap att medverka i detta.

Insatser under året är utveckling och rättning enligt prioritetlista, kommunikation om att det som läggs in nu kommer att kunna flyttas till Åtgärdswebben 2.0 (för att inte tappa användare) och utbildning för att öka användningen.

Resurssättning: RUS arbetstid 6 dagar. Behov av reda pengar: Nej. Förvaltningen av Åtgärdswebb finansieras av andra medel, liksom ev. utvecklingsprojekt.

Strategisk samhällsplanering

- Bidra till miljömålen integrering i samhällsplaneringen och till miljömålssamordnares kunskap och involvering. Ha löpande dialog med länsstyrelsernas samhällsbyggnadsnätverk.
- Fortsätta medverka i Miljömålsrådets ramverk för nationell planering, som avslutas under våren; kommunicera och omhänderta dess resultat (ingår i aktiviteten Miljömålsrådet).
- Kommunicera vägledningen hållbar strategisk samhällsplanering som bidrar till miljö-, klimat- och energimålen från 2023. Då tänka ihop med samhällsbyggnadsnätverkets och SKR:s fortsatta arbete med tidig dialog 2.0.
- Fortsätta medverka i Samverkansplattform *Svensk modell för hållbar urban utveckling* som pågår till och med 2027. Detta myndighetssamarbete syftar till samverkan, metodutveckling, processtöd och erfarenhetsutbyte generellt och särskilt till projektägare av territoriella strategier i regionalfondsprogrammet (kommuner och regioner). Projektet är kopplat till Rådet för levande städer. Sju områden avses: forskning och innovation, digitalisering, hållbart näringsliv, energieffektivisering, klimatanpassning, cirkulär ekonomi och hållbar mobilitet. RUS, samhällsbyggnadsnätverket och LEKS samordnar de 14 länsstyrelser som medverkar och bidrar också

i plattformens projektledning. Under året ska det vara ökat fokus på hur myndigheterna kan skapa en struktur för samverkan med fokus kommuner och regioner som blir bestående efter projektets slut. Länsstyrelsernas erfarenheter är här centrala.

Resurssättning: RUS arbetstid 30 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Miljömål i regional utveckling/tillväxt och näringsliv

- Bidra till miljömålen integrering i regional utveckling/tillväxt och näringsliv och till miljömålssamordnarens kunskap och involvering, inkl. i aktuella regleringsbrevsuppdrag. Fortsätta uppmärksamma RUS tidigare vägledningar för näringslivet. Ha löpande dialog med länsstyrelsernas chefsnätverk för hållbar tillväxt (NHT21).
- Delta i referensgruppen till Tillväxtverkets uppdrag miljödriven näringslivsutveckling med cirkulär ekonomi. Bidra och sprida information om detta. Följa och ha beredskap att medverka i andra uppdrag.
- Andra aktiviteter i RUS verksamhetsplan berör också dessa frågor, framför allt *Agenda 2030 – hållbar samhällsomställning, Stöd och erfarenhetsutbyte för miljömålssamordningen och andra verksamheter i miljömåluppdraget och Stöd till kommunernas och regionernas miljömålsarbete.*

Resurssättning: RUS arbetstid 8 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Miljömålen i andra sakområden och tvärsektorieellt arbete:

Miljömålsrådet, samordning och medverkan, PRIO

På uppdrag av länsstyrelsernas representant i Miljömålsrådet (Norrbottens landshövding) och kontaktlänsråd miljömål samordna länsstyrelsernas medverkan i Miljömålsrådet perioden 2022-2026 enligt fastlagd beredningsprocess och vara kontaktperson till rådet. Bidra med personresurser i de pågående programområdena *Ramverk för nationell planering, Samverkan för ett hållbart livsmedelssystem, Hälsa som drivkraft för miljömålen och hållbar utveckling och Cirkularitet i klimatomställningens materialflöden* samt den fristående samverkansåtgärden *Funktionell grön infrastruktur*, som länsstyrelserna/RUS driver. Under våren slutrapporteras programområden och fristående samverkansåtgärd. Då ingår också hur resultat kan kommuniceras och omhändertas och ev. förslag om fortsatt samverkan. Bidra till att nyttiggöra och kommunicera Miljömålsrådets resultat under programperioden med berörda chefsnätverk, miljömålssamordnare och andra. Då ingår även det under perioden avslutade programområdet *Kolinlagring och biologisk mångfald i landbaserade ekosystem* och den fristående samverkansåtgärden *Staten som skogsägare*. Om Miljömålsrådet får förnyat uppdrag bidra till länsstyrelsedialog vid uppstart av nya programperiod.

Resurssättning: RUS arbetstid 48 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Agenda 2030 – hållbar samhällsomställning – medverkan i arbete för hållbar utveckling från miljödimensionen, PRIO

För länsstyrelsernas miljöverksamhet, tillsammans med företrädare för andra verksamheter, bidra i det länsstyrelsegemensamma arbetet med *Agenda 2030 – hållbar samhällsomställning* där företrädare för RUS är en av två sammankallande och RUS bidrar med ytterligare resurser. Bedriva arbetet enligt av länsrådsmötet beslutad inriktning 2026-2027 och dokumentet *Länsstyrelsernas arbete med Agenda 2030 – hållbar samhällsomställning – handlingsplan 2026*. Arbetet omfattar följande fokusområden:

1. Genomföra erfarenhetsträffar för gemensamt aktivt lärande med fokus på HUR-frågor. Utifrån behov och önskemål.
2. Arbeta inom några sakområden med komplexa-samhällsutmaningar som fordrar ett brett holistiskt synsätt och där målkonflikter behöver hanteras. Till exempel regional utveckling/tillväxt, grön omställning, beredskap och samhällets robusthet/resiliens.
3. Genomföra löpande möten och dialog i det gemensamma arbetets grupper (styrgrupp, arbetsutskott, kontaktpersonnätverk och referensgrupp med chefsnätverken).
4. GD-forum – myndighetsnätverket för Agenda 2030. Delta i dess aktiviteter, däribland årlig nätverksträff. Ingå i Lilla GD-gruppen och operativa gruppen. Förbereda möten med Lilla GD-gruppen. Att samverka mellan myndigheter är god är viktigt för länsstyrelserna eftersom vi arbetar med samtliga mål i Agenda 2030 och arbetet underlättas av att andra myndigheter är aktiva både i sina sakområden och att de arbetar med helhetssyn i samhällsomställningen.
5. Fortsätta dialog med Regeringskansliet.
6. Förmedla vad som händer genom planerad kommunikation, gemensam samarbetsyta och nyhetsbrev.
7. Ge stöd i länsstyrelsernas arbete för att integrera arbetet med Agenda 2030 och arbetet med regional utveckling. Vi arbetar tillsammans med regionerna för en hållbar regional utveckling.
8. Arbeta vidare med hur Agenda 2030 – Hållbar samhällsomställning kan vara en del i arbetet med länsstyrelsegemensam styrning och ledning.

Resurssättning: RUS arbetstid 26 dagar. Behov av reda pengar: Ja, se budget. Samordningen finansieras även av länsstyrelsernas arbete med social hållbarhet.

Cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion, PRIO

- Fortsätta ansvara för länsstyrelsegemensamt arbete med cirkulär ekonomi och hållbar konsumtion. Bidra till att synliggöra den regionala och lokala nivåns betydelse och stimulera samverkan mellan länen, olika nivåer och aktörer. Föra ut regeringens politik och nationella uppdrag regionalt och lokalt. Följa arbetet i Delegationen för cirkulär ekonomi. Omvärldsbevaka. Bedriva arbetet i dialog med berörda chefsnätverk och LEKS. Vid behov samordna svar från länsstyrelserna på remisser som relaterar till dessa frågor.
- Regelbundna möten i samma omfattning som tidigare år i RUS referensgrupp. Sprida kunskapshöjande material genom bl.a. RUS nyhetsbrev samt vid behov hålla samarbetsytan uppdaterad. Referensgruppen ska ge inspel till miljömålsdagarna och Nobelmötet.
- Planera och genomföra frukostwebbinarier kopplat till hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi, främst några veckor under hösten. Webbinarierna riktar sig till regionala och lokala aktörer, framför allt länsstyrelser, kommuner och regioner. (För sjätte året.)
- Dialoger om hur vi integrerar hållbar konsumtion och cirkulär ekonomi i länsstyrelsens verksamhet, t.ex. med Miljösamverkan Sverige kring prövning och tillsyn, LEKS koppling klimat- och energistrategierna m.m.
- Fortsätta medverka i Miljömålsrådets programområde Cirkulärt i klimatomställningens materialflöden – medverka i dialog om eventuella framtida programområden.
- Delta i Fördjupad utvärdering av miljömålen i de fördjupningsområden som är kopplade till cirkulär ekonomi
- Fortsätta delta i referensgruppen för SEI:s projekt Konsumtionskompassen 2.0

Resurssättning: RUS arbetstid 20 dagar. Behov av reda pengar: Ja, se budget.

Transportplanering och transportinfrastrukturplanering

Tillsammans med LEKS, samhällsbyggnadsnätverket (inklusive infraplanerare) och NHT21 (chefs-nätverket hållbar tillväxt) fortsätta kompetensutveckling för att en transport- och transportinfrastrukturplanering som bidrar till ett mer transporteffektivt samhälle och omvärldsbevaktning för detta (enligt särskild projektplan fastställs av RUS styrgrupp 12 februari). Under 2026 fortsätta följa arbetet med länsplanen och nationell plan. Fortsätta vara länsstyrelsernas kontakt gentemot Trafikverkets regeringsuppdrag om att samordna statliga myndigheters arbete med transportsektorns klimatomställning.

Resurssättning: RUS arbetstid 9 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Kulturmiljö - miljömålsintegrering, landskapsperspektiv, byggd miljö

- Främja kulturmiljöperspektiv i miljömålsarbetet och vice versa regionalt genom dialog och samverkan med chefsnätverket Kulturmiljöforum, möten i RUS referensgrupp för kulturmiljö i miljömålsarbetet samt stöd till verksamheterna på länsstyrelserna och Skogsstyrelsen. Samverka med nationella myndigheter i frågor som rör kulturmiljö i olika miljömål och miljömålsuppföljningen, inte minst Boverket och Riksantikvarieämbetet. I arbetet med att integrera miljömål och kulturmiljö fortsätta använda RUS vägledning Välja och vraka.
- Vara kulturmiljöstöd för miljömålsuppföljningen. Arbetet inkluderar Regional årlig uppföljning, Fördjupad utvärdering, indikatorer och kulturmiljöövervakning. Ta fram kulturmiljövägledningar för miljömålsarbetet på en sida per miljömål som riktar sig till målsansvarig, kulturmiljösamordnare och kulturmiljöspecialist.
- Räkna q! Stödja länens arbete med inventeringen av planskyddad bebyggelse inom inventering Räkna q. Inventeringen ligger till grund för indikatorn q-märkt. Aktuella ändringar i plan- och bygglagen 2025 kan föranleda behov av att utveckla indikatorn.
- Samverka med Riksantikvarieämbetet kring uppföljning av hur klimathändelser och klimatförändringar påverkar förutsättningarna för kulturmiljöarbetet.
- Insatser i form av workshopar för att lyfta landskapsperspektivet i miljömålsarbetet, vilket berör flera verksamheter och miljömål och ger förutsättningar för att integrera de tre hållbarhetsdimensionerna i miljömålsarbetet. Arbetet kopplar an till flera andra aktiviteter i RUS verksamhet och sker tillsammans med RUS aktivitet för gröna frågor. Insatserna planeras under våren och genomförs under hösten 2026.
- Bidra till erfarenhetsutbyte, kunskapsförmedling, identifiering av länsstyrelsernas roll inom Gestaltad livsmiljö och dess koppling till miljö- och klimatmål och förvaltning av den byggda miljön.
- Delta i FOMA, SLU plattform för miljöforskning inom God bebyggd miljö. FOMA fördelar forskningsbidrag till projekt vid SLU och inkluderar också landskapsfrågor.

Resurssättning: RUS arbetstid 9 dagar (för de punkter som avser uppföljning redovisas tiden under aktivitet för Miljömålsuppföljning).
Behov av reda pengar: Nej.

Gröna frågor - naturrestaurering, grön infrastruktur, ekosystemtjänster, skog

- Fortsätta ha möten i RUS referensgrupp för gröna frågor, minst två möten under året. Ha dialog med länsstyrelsernas chefsnätverk för natur. Informera miljömålssamordnare och andra om dessa frågor.

Samordnas med personerna som ingår i det nationella GI-stödet och FO Natur.

- Ha dialog med Skogsstyrelsen om de uppdrag som rör miljömålsarbetet och Levande skogar. Genomföra erfarenhetsutbyte om skogsprogrammen regionalt i januari och följa upp detta. Uppföljande möte om Staten går före i skogen – Skogsstyrelsen samordnar.
- Samordna länsstyrelsernas medverkan i Miljömålsrådets samverkansåtgärd Funktionell grön infrastruktur, se egen aktivitet ovan.
- Fortsätta ha en aktiv omvärldsbevakning, särskilt kopplat till restaureringsförordningen, den nationella restaureringsplanen och grön infrastruktur.
- Bidra till att integrera landskapsperspektivet och grön infrastruktur i länsstyrelsernas verksamheter, särskilt avseende kopplingar till miljömål och ekosystemtjänster. Genomföra workshopar om landskapsperspektivet tillsammans med RUS kulturmiljö, se ovan.
- Bidra i länsstyrelsernas samordning och arbete med nationell handlingsplan kopplad till restaureringsförordningen och koppla till miljömålsarbetet.

Resurssättning: RUS arbetstid 21 dagar (tiden för Miljömålsrådet redovisas under verksamhetsplanens aktivitet Miljömålsrådet). Behov av reda pengar: Nej. (Tas i så fall av andra medel än RUS budget.)

Landsbygd, lantbruk och livsmedelsstrategier

- Ha dialog med chefsnätverket LD21 för landsbygd och lantbruk i frågor som berör miljömålen. Tillsammans delta i Miljömålsrådets programområde samverkan för hållbart livsmedelssystem.
- Avsluta projektet Beredskap och hållbar livsmedelsproduktion tillsammans med LD21 och LEKS. Sammanställa och sprida slutrapport (dokumentation och vägledning) utifrån kunskapsseminarium 13 november 2025. Särskild projektplan, styrgrupp och projektledning från Skåne, Halland och Kalmar finns. (Projektet har föregåtts av projekt om betesbaserad köttproduktion 2024, cirkulär ekonomi i växtodling 2023 och ett övergripande där 10 prioriterade utmaningar identifierades.) Under året identifiera ev. nytt samverkansprojekt inför 2027.

Resurssättning: RUS arbetstid 4 dagar (tiden för Miljömålsrådet redovisas under verksamhetsplanens aktivitet Miljömålsrådet). Behov av reda pengar: Eventuellt, se budget.

Hälsofrämjande processer som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling

- Medverka i Miljömålsrådets programområde Hälsa som drivkraft för miljömål och hållbar utveckling och dess delområden sociala konsekvensanalyser och data som drivkraft. Kommunera resultaten.
- Fortsätta utveckla och lansera den webbplats som blev klar i slutet av 2022 (stallomforframgang.se), som bygger vidare på RUS fleråriga arbete och framtagna vägledningar. Fylla på webbplatsen. Ta fram mål och handlingsplan för detta.
- Färdigställa material på temat *Jämlik och hälsofrämjande hälso- och sjukvård för ett hållbart samhälle*.
- Bidra till dialog mellan länsstyrelsernas arbete med miljömål, folkhälsa, samhällsplanering och friluftsliv. Ha kvar referensgrupp för detta, som samtidigt är till för arbetet i Miljömålsrådet.

Resurssättning: RUS arbetstid 8 dagar (tiden för Miljömålsrådet redovisas under verksamhetsplanens aktivitet Miljömålsrådet).

Behov av reda pengar: Nej. Läkaren Johan Hallberg vid Region Dalarna fortsätter att medverka i arbetet, men utan ersättning från RUS.

Beredskap och totalförsvaret – miljömålsintegrering, robusthet, resiliens

Fortsätta påbörjat arbete med att integrera miljömål med beredskap och totalförsvaret. Genomföra analys och några aktiviteter, såsom kunskaps- och erfarenhetswebbinarie och spridning av goda exempel. Dessa frågor kommer även in andra aktiviteter i RUS verksamhet (däribland Agenda 2030 och Fördjupad utvärdering).

Utgå från workshop vid Nobelmötet och möte med länsstyrelsernas försvarsdirektörsnätverk i december 2025. Se om miljömål kan beaktas mer inom beredskapssektorerna energiförsörjning, livsmedelsförsörjning och dricksvatten, transporter, räddningstjänst och skydd av civilbefolkningen, samt i Länsstyrelsens breda uppdrag. Se om fler aspekter kan beläggas med hjälp av miljömålen: Biologisk mångfald, stabila ekosystem ger robusthet, naturlösningar. Resurseffektivitet, cirkulär ekonomi. Natur- och kulturmiljövården för sammanhållning/identitet. Systemsyn, möjliggör att se synergier. Samhällsekonomisk analys. Också se hur beredskap och totalförsvaret kan tas upp med i miljömålsarbetet, i åtgärdsprogram för miljömålen med mera.

Resurssättning: RUS arbetstid 9 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Miljöbalken och miljömålen – särskilt dess användning i kapitel 3 hushållning med mark- och vattenområden

Se hur miljömålen kan användas mer i Miljöbalken, särskilt i kapitel 3

med bestämmelser om hushållning med mark- och vattenområden. Där antas miljömålen kunna bidra till lyfta fram mindre uppmärksammande frågor och till bredare perspektiv i planeringsprocesser, miljöbedömning och annan tillämpning. Också se hur miljömålsuppföljning och miljöövervakning kan bidra. Genomföra analys och några aktiviteter, såsom kunskaps- och erfarenhetswebbinarie och spridning av goda exempel. Ha dialog med chefsnätverket miljöskydd och samhällsbyggnadsnätverket i arbetet.

Resurssättning: RUS arbetstid 9 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Övrigt:

Kunskapsförmedling, remisstöd och omvärldsbevakning

- Omvärldsbevaka inom miljömålsområdet samt förmedla nyheter, kunskap och stimulera erfarenhetsutbyte för miljömålssamordnare och andra målgrupper för RUS. Ha dialog med olika aktörer. Vid behov och efter beslut delta i sammanhang där RUS medverkan efterfrågas eller är relevant. Detta frågor ingår i flera andra RUS-aktiviteter och här avses frågor därutöver, sådant som kommer ad hoc och sådant som inte tas upp under andra aktiviteter, såsom arbetet i Miljömålsberedningen, Klimatpolitiska rådet och Formas miljöanalyser.
- Bistå i länsstyrelsegemensamma underlag och "kappor" i samband med remisser där så är relevant och efterfrågat.
- Bistå Naturvårdsverket i de delar av Sverigesmiljömål.se som har betydelse för åtgärdsarbetet.

Resurssättning: RUS arbetstid 24 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Miljömålsdagarna

Tillsammans med Naturvårdsverket och en värdlänsstyrelse och ev. medarrangörer arrangera miljömålsdagarna våren 2027 med tema fördjupad utvärdering av miljömålen och under 2026 börja planera detta. Målgrupp som tidigare är statliga myndigheter, kommuner och även näringsliv.

Resurssättning: RUS arbetstid 11 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

Kommunikation och organisation

Mål 2026-2028

- RUS är ett ändamålsenligt väl fungerande samverkansorgan för det regionala och lokala miljömålsarbetet, särskilt utifrån länsstyrelsens miljömålsuppdrag. RUS är en del av och bidrar till länsstyrelsernas gemensamma struktur. Översyn av RUS stöd till miljömålsuppdraget och den länsstyrelsegemensamma strukturen 2025 samt analys utifrån framtagna budskap och har inneburit förbättringar.
- RUS kommunicerar sin verksamhet brett och målgruppsanpassat och det kommunikationsstrategiska arbetet utvecklas. Vägledning förvaltas, sprids och används.

Aktiviteter 2026

Summa resurssättning organisation och övrigt: RUS arbetstid 181 dagar.
Behov av reda pengar: Eventuellt, se budget.

Kommunikationsarbete, PRIO

Sköta löpande kommunikationsbehov, såsom RUS webbplats, samarbetsytor och nyhetsbrev och löpande förbättra. Under året ha ambitionen att se hur det kommunikationsstrategiska arbetet för RUS kan utvecklas och hur RUS samverkar med andra kommunikatörer på länsstyrelserna och Naturvårdsverket. I detta arbete se om tidigare framtagen kommunikationsstrategi behöver revideras.

Beakta önskemål från Svealandslänen om att införa ett kalendarium på webbplatsen, ha delaktighet från länens miljömålssamordnare vid översyner av webbplats och samarbetsyta, se hur utvecklad kommunikation av miljömålen kan åstadkomma förflyttning samt se om fler filmer kan tas fram.

Resurssättning: RUS arbetstid 32 dagar. Behov av reda pengar minst: Eventuellt, se budget.

Nobelmötet och extra vårmöte, PRIO

I december anordna det årliga tvådagarsmötet för länsstyrelsernas miljömålssamordnare och deras chefer.

Då det inte blir några miljömålsdagar 2026 ordna ett extra fysiskt möte för miljömålssamordnarna i maj.

Resurssättning: RUS arbetstid 30 dagar. Behov av reda pengar: Ja, se budget.

Länsstyrelse- och myndighetsdialog samt organisering, PRIO

- Bistå och ha löpande dialog och förankring med kontaktlänsråd miljömål och länsrådsutskott miljö och energi (ingå i utvidgade

gruppen runt utskottet). Ha löpande dialog och förankring med miljömålsuppdragets chefer på länsstyrelserna (två möten per termin). Även ha löpande dialog med berörda chefsnätverk på länsstyrelserna, LEKS (länsstyrelsernas energi- och klimatsamordning), miljöledningsnätverket med flera. Även ha löpande dialog med nationella myndigheter särskilt Skogsstyrelsen, Naturvårdsverket och Havs- och vattenmyndigheten. (Dialog med ovanstående kommer också in i flera andra aktiviteter i RUS verksamhet, här avses mer generellt och därutöver.)

- Se över ev. behov av förändringar av RUS och miljömålsarbetets organisering i den länsstyrelsegemensamma organiseringen med anledning av den översyn av chefsnätverken som skett 2025 och som utmynnat i att Miljönätverket inte längre ska finnas, utan att dess delar ska utgöra egna nätverk, där miljömål/RUS blir ett av fem. Ha dialog om detta i RUS styrgrupp och med miljömålschefs-nätverket samt förankra med och beslutas av kontaktlänsråd och länsrådsutskott.

Resurssättning: RUS arbetstid 17 dagar. Behov av reda pengar: Nej.

RUS styr- och arbetsgrupp samt administration regionala miljömålsmedel, PRIO

Genomföra möten och annat löpande arbete i RUS styr- och arbetsgrupp. Bidra i administrationen kring hanteringen av länsstyrelsernas regionala miljömålsmedel. Uppdatera tidigare framtagen målmatris.

Resurssättning: RUS arbetstid 96 dagar. Behov av reda pengar: Möteskostnader, se budget.

Avsluta och kommunicera översyn av RUS stöd till det regionala miljömålsarbetet, PRIO

Avsluta och kommunicera resultatet av den översyn av hur RUS stöd till det regionala miljömålsuppdraget kan stärkas framåt som genomförts 2025, där en behovsenkät till alla länsstyrelsernas miljömålsverksamhet och chefsnätverk ingick som underlag. Slutrapportering lämnas till RUS styrgrupp 12 februari.

Resurssättning: RUS arbetstid 6 dagar. Behov av reda pengar minst: Nej.

Budget 2026

Löner, resor m.m. RUS	3 350 000 kr	<p>Avser främst RUS arbetsgrupps löner, resor och tvådagarsmöte. Planerad arbetstid är ca 3,5 tjänster (ca 755 dagar).</p> <p>Till skillnad mot tidigare år ingår inte OH för RUS arbetsgrupp i budgeten, detta efter klargörande av Naturvårdsverket. Detta gör att posten projekt/insatser ökar.</p>
Arrangemang	200 000 kr	Nobelmötet för miljömålssamordnarna och chefer, fysiskt möte för länen i maj, eventuellt annat.
Projekt/insatser	900 000 kr	<p>- Konsumtion/cirkulär ekonomi och Agenda 2030, extra personresurs (ca 10 % resp. 5 %, ca 150 000 kr.</p> <p>- Extra miljömålsmedel till länsstyrelser i RUS arbetsgrupp som kompensation för att OH ej tas ut (för de som önskat detta).</p> <p>- Hur resterande medel ska användas bereds och identifieras under våren utifrån identifierade behov i RUS verksamhetsplan.</p> <p>Om RUS ej behöver hela summan för sin verksamhet har förberetts för att kunna omfördela mer miljömålsmedel till länsstyrelserna genom en extra förfrågan senast 1 juni.</p>
Övrigt	50 000 kr	
Summa:	4 500 000	<p>Naturvårdsverkets medelstillelning 2026 är 6,0 miljoner kr till regionala miljömålsmedel, varav 4,5 miljoner kr går till RUS och 1,5 miljoner kr till alla länsstyrelser via nyckel.</p> <p>En förfrågan finns också om att få del av mindre summa av medel som omfördelas av disp. rätt som då motiverar arbete med naturrestaureringsförord.</p> <p>Under året ställs fråga om omfördelning för att medlen ska används optimalt. Detta sker senast 1 september och ev. även senast 1 juni.</p>

Länstyrelserna

www.lansstyrelsen.se